

Z A G R E B - M A S A R Y K O V A 28a
Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijске Krajine
L J U B L J A N A Erjavčeva 4a
Telefon 67-80

SUDBONOSNA VREMENA

proživljuju danas Evropa, a s njome gotovo i čitav ostali svijet. Događaji najveće važnosti redaju se u vrlogovremenu brižno tako, da nije na najpriječljivim promatraču niće moguće u stupu slijediti zbivanje naših dana. Svi smo svjesni da se na evropskoj pozornici odigravaju takvi događaji, koji su nesumnjivo za dugi period odrediti slobudnu pojedinčnu zemalja i naroda. Na vojničkom, političkom i diplomatskom terenu događaju se takve stvari, koje jedva da je sebi mogao predstaviti. Iako sam još u teoriji zamislio još i pred majskom vrijeme, a sigurno je da nitko danas još ne stoji može donijeti budućnost i budućim te sve na doglednom postyldicama urođiti svu ono, što se sada oko nas odigrava. Čovjek može nekih stvari nastvući, može na temelju nekih pretpostavki kombinirati, može se na neku rješenja — ali je isklusivo polazakoliko jezbila bila drugačija, i kako je jedna promjona s kojom se nju računalo nije nju dovoljno učinila u obzir unjetu sasvim novi red stvari i diktilata nove po-

Zgodba svega a toga imao proušnjivanja svih
redno mnogo na svim stranama - bilo bi
preurajeno, predstavljati neke odredjene
promjene, koje bi imale uslijediti, kao ne-
mnovna posljedica na temelju poznatih ovi-
jenica. Nije to moguće s nekom siurinostu

već zato, jer se to činjenice tako naglo razdaju jedna za drugom, da odmah ruše zgradu naših pretpostavki i nalaže nam nove poglede u ocjeni dogadjaja i u stvaranju daljnjih prognoza.

Nakon ulaska Italije u rat najznačajniji je događaj prošlog dana odluka nove francuske vlade, kojoj je na čelu stižu maršal Petain, da prekine svojinu otporom prema Njemačkoj, kojoj nudiža mir. Ta je odluka i -ako se po nekim značinama moglo- nastuđivali još pred nekoliko dana - senzacionalno odjeknula u cijeloj Evropi, a imala je veliki udjel i u Americi. Maršal Petain je, vidjeći da Francuska zapada u sve teže vojnički položaj, a da ponos Engleske i Austrije u Americi u oružju nije dovoljan, uputio pismoj njemačkom vrhovnom vojnicičkom zapovjedništvu za sklapanje separatnoga mira.

U casu dok ovo pišemo nije poznato kako je gledište njemačke vrhovne komande, odnosno kakvi su rezultati sastanka između Hitlera i Mussolinija, koji su se susutili na dogovor u Münchenu, ali se — u očekivanju te odluke — izvrsilo kako će njemački ujetni bili teški, i kako nema ni govor o zaključivanju posebnoga mira na bazi nekog kompromisa. S njemačkim se stranama treći polupina i bezuvjetno vojništva kapitulacija, a tek nakon toga moglo bi se govoriti o ujedinju, dok se s francuske i njemačke strane naglašavalo, da Francuska neće sklopiti nečastan mir. Posljedica bi mogla biti, da Francuska eventualno pro-

Interesantna je okolnost, da nakon Pe-
tainova apela nisu obustavljena neprijatelj-
stva: njemačke čete i dalje nastavljaju svo-
jim prodiranjem, a Francuzi se opiru ko-
likom predah, dok u sredini zemlje, u Vichy,

liko mogu daleko premoćnijem neprijatelju. Engleska je — našavši se u novom položaju — odlučila da se u tijesnoj saradniji i uz pomoć svojih dominiona i kolonija — i dalje bori makar i sama, kako bi odbila udarac što ići ga neprijatelji sremsu direktno.

U medjuvremenu Engleska je ponudila Francuskoj sklapanje unije, t. j. jedinstvene franko-britanske države, što je Petainova

franco-britanske arzave, sto je Petanov
velada odbila, ali taj prijedlog — prema ne-
kim — mogao bi postati aktuelan onim ča-
son, ako bi Francuska, makar na kopnu
sasvim poražena, odlučila da se i dalje bori
za jedno s Engleskom na moru, u zraku i u
svom kolonijama protiv Njemačke. Odgo-
vor na to neće se dugi tečati, u koliko nije
dok se ovo čita — možda već i poznat.
Dok se u Francuskoj odigravaju tako
zamašni događaji, na drugom dijelu Euro-
pe dolazi do nešto u logičnom

pa — no Baltiku — stvara se nova položaj: Sovjetska Rusija je vojnički zaposeđen s tri male baltičke države: Litvu, Estoniju i Lotšiku, čime je pojačala svoj vojnički položaj na svojoj sjevero-zapadnoj granici, t. j. prema Niemačkoj, u Niemačkoj, struženo, gledajući na kao na internu stvar Sovjetičke Rusije i njenih malih susjeda, ali je očito, da je to zaposjedanje od vodega vojnog i političkoga značenja. Pitana je samo, da li je to lokalno-defensivnoga karaktera ili znaci to potaknuti aktivnosti ruske intervencije s vestim posljedicama u sadašnjem sukobu — kako se na to gleda na prav skandaluškom i američkom novinstvu.

Na Balkanu je stanje nepromišljeno. Tursko je u rezerviranom staru, a držanje Egipta — koje bi moglo eventualno izazvati nove odluke — koji je na strani Engleske nije još Italiji dalo povoda da protiv njega primijeni neprijateljstva, premda se ističe, da Rim neće moći dugo vremena tolerirati ovakav egiptinski nastupak.

Glede balkanskih država karakteristično je što je pisao Virginio Gayda u »Giornale d'Italia« ovih dana u vezi s francuskom željom za mir, da će balkanske zemlje — veli-

Prirodni prirastek prebivalstva

Julijske Krajine, Zadra in Beneške Slovenije

LETA 1939 PO POSAMEZNIH OBČINAH

	Tržaška pokrajina:
19. Kal	17 53 24 23 13
20. Kanal	39 95 49 60 26
21. Kobarid	44 105 49 48 26
22. Kojsko	39 115 59 53 19
23. Konen	32 83 48 64 27
24. Kopriva	47 76 43 48 18
25. Krnun	97 185 81 96 50
26. Marijan	14 31 12 15 9
27. Miren	35 74 28 43 17
28. Opatic selo	14 54 30 28 14
29. Renče	24 69 35 36 13
30. Rihemberk	28 70 39 47 23
31. Romans	37 72 30 43 21
32. Šoča	5 23 13 15 6
33. Sv. Križ	15 65 33 53 21
	St. ime občine porok tno žensk tno žensk
	I. Brifot 5 20 II 14 5
	2. Bukovje 3 20 6 10 6
	3. Devin-
	Nabrežina 33 93 40 53 24
	4. Divača-
	Škoclijan 16 40 15 32 18
	5. Doberdov 13 33 13 15 5
	6. Dolina 61 85 42 70 35
	7. Dutovlje 7 23 12 24 14
	8. Folaz 17 46 29 26 13

Sedaj objavljeni podatki pa se znatno razlikujut od prejšnjih. Statistični mesečni nalogi ne daje nobene razlage za to nesoglasje. V smislu veljavnih zakonov se morajo zbirati statistični podatki samo po uradnih spisih pri posameznih občinah. Zato imajo spodaj navedena števila uradno veljavo.											
34. Sv. Lucija	24	95	47	72	26	8. Pojanj	17	46	28	26	13
35. Šeminas	22	61	33	33	14	9. Gradež	52	137	73	79	34
36. Stanjel	13	35	20	23	14	10. Hrenovice	25	48	24	26	10
37. St. Vid	21	50	22	40	16	11. Košana	21	24	10	16	6
38. Temenica	10	30	12	22	14	12. Lokev	12	18	8	13	4
39. Tolmin	43	103	52	61	23	13. Milje	125	214	114	114	46
40. Trnovo	10	20	15	21	11	14. Postojna	53	147	68	68	25
41. Vipava	39	88	46	61	23	15. Repentabor	7	20	9	8	3
42. Žaga	28	86	32	20	11	16. Ronke	62	125	63	66	28

42. Zagral	8	56	27	22	10
vkupno l.	1939.	1640	4154	2026	2644
	1938.	1356	3936	1959	2936
	1937.	1318	3866	1867	2890
<i>Puljska pokrajinna:</i>					
		umrilih (brez živo rojenih mrtvoroj.)			
		celo- celo-			
Št. ime občine	porok tno žensk	no žensk			
Krasn.	31	102	46	40	26
17. Senožeče	4	16	7	21	10
Sežana	19	61	27	44	19
Slavina	24	36	18	24	14
20. Starancan	25	63	28	15	8
21. Sv. Peter ob Soči	23	41	21	19	12
22. Škocjan	40	105	54	46	25
23. Smihel	4	41	21	19	12
24. Stjaki	6	16	8	5	2
25. St. Peter na Krasn.					

pravo »Slovenci in Hrvatje pod Italijo« (Ljubljana 1938), kjer dobi podatke po zadnjem ljudskem štetju od 21. aprila 1936.	1. Bale	19	82	38	27	6	26. Tomaj	13	32	14	18	8
Za uporabo spodnjih podatkov pa moramo še na nekaj onozoriti. Podatki se nanašajo na prisotno prebivalstvo in zato nam lahko v nekaterih primerih dajo povsem netočno sliko o številu poroč rojstev in smrti. V krajih kjer so dorodnišnice, bo število rojstev večje, kakor ustreza domačemu prebivalstvu, zato da bodo druge občine izkazale premajhno število rojstev. Isto velja tudi glede smrtnih slučajev, katiži marsikarski umre zunaj svoje domače občine v drugi, kjer je bol-	2. Barban	58	220	99	70	32	27. Trst	2347	3799	1791	3466	1653
	3. Boljuni	24	103	48	63	35	28. Tržič	136	445	218	282	139
	4. Brioni	2	8	6	2	2	29. Turjak	13	53	30	25	16
	5. Buje	77	143	67	96	46	30. Žeonik	11	31	11	25	14
	6. Buzet	81	275	135	138	67						
	7. Cres	27	131	59	116	68						
	8. Črni vrh	37	64	36	23	14						
	9. Dekani	78	132	68	101	40	vkljupno I. 1939. 3208 5934 2827 4675 2225					
	10. Grožnjan	35	85	39	59	25	1938. 2770 6012 2893 4996 2341					
	11. Herceg- Kozina	20	50	21	41	20	1937. 3058 5742 2740 4627 2119					
	12. Izola	100	200	85	88	43						
	13. Kanfanar	48	94	36	49	21						
	14. Koper	119	235	119	165	79	Zadrsna pokrajina:					
	15. Luben	118	325	157	131	53	umrlih (brez žive rojenih mrtvoroj.)					

ne	z občinskim ozemjem, da so celo priimeri, kjer imata dve ali več občin eno samo župnijo, tako da izkazuje kako ob- čina samo civilne poroke. Tako ne beležita občini Sovodnje in Srednie v Beneški Sloveniji za leto 1939. nobene poroke. Izredno veliko število porok, na je bilo v sosednjih občinah Sv. Peterju in St. Le- nartu. Podobno kakor se rodii velikih otrok v norodniščah in unre velikih ljudi na bol- varjih, so tukaj župniji, in novata kri- ptogrami.	23. Osor 11 24 9 10 6 24. Pazin 165 564 256 217 96 25. Piran 140 312 152 158 74 26. Plomin 37 129 66 80 36 27. Poreč 108 237 114 151 56 28. Pula 461 921 455 771 319 29. Raša (Arsia) 112 355 192 92 34 30. Roč 33 67 39 37 14 31. Rovini 94 157 78 102 48 32. Sv. Vinčenat 28 108 54 47 24	1939. 134 686 428 402 200 1937. 170 850 431 421 210
Julijnska Kraljina in Zadrska pokrajina:			
			I. 1939. 8642 20273 9808 13158 6139 1938. 7224 20216 9802 13849 6466 1937. 8264 19111 9333 13646 6434

	Geneška Slovenija:
ničah, si izbirajo ženljini in: neveste kai ra-	umrlih (brez
di za poroko kako znano božno pot. Od-	živo rojenih mrtvoroči.)
tov izvirajoče statistične netočnosti bo te-	celo- celo-
žko popraviti.	
33. Šušnjevec	20 46 24 34 16
34. Šmarjevec	35 124 63 59 28
35. Tinjan	29 134 63 54 25
36. Umag	82 113 48 56 33

Gorilška pokrajina:	umrlih (brez živo rojenih mrtvoroj.)	celo- celo-	36. Uhaja 38. Škocjan 37. Veliki Lošinj 38. Višnjan 39. Viznjanada 40. Vodnjan 41. Vrsar	30. 17 30 119 126 305 155	38 24 60 66 74 140 76	34 32 62 145 59 52	34 32 31 59 26 25	Št. im. občine porok tno žensk tno žensk
						1. Ahten 2. Brdo 3. Dreka 4. Poreč 5. Rovinj 6. Senj 7. Umag	26 25 14 17 27 18 19 9	58 48 33 33 17 17 17 21

St.	ime	odde	borok	tno	zenski	tno	zenski	42. Žminki	59	197	103	99	59
1.	Ajdovčina	43	158	71	75	36							
2.	Anhovo	20	86	43	31	7							
3.	Bovec	32	70	37	58	29							
				vkupno l.	1939.	2793	7082	3443	3870	1750			
					1938.	2050	7040	3386	4027	1852			
4.	Foida								36	81	37	59	20
5.	Grmek								9	43	23	24	10
6.	Neme								37	60	35	61	32
7.	Pedram								7	32	39	64	22

9. Černí vrch	29	97	40	41	20		zivé rodiče mimočl.	11. Sovodnie	—	52	23	35	14
10. Dobrovo	20	36	25	17	9		celo- celo-	12. Sredenie	—	41	24	27	14
11. Dolenie	29	45	19	21	5	Št. imen občine	dorok tno žensk tno žensk	13. Sv. Peter					
12. Dornberg	38	71	39	45	22	1. Ilirska		Slov.	73	57	24	36	19
13. Fara	15	32	11	24	14	Bistrica	55 148 87 48 16	14. Št. Lenart	45	40	25	31	16
14. Goračica	120	1012	407	841	354	2. Liptovská	11 87 44 36 20						

14. Gorica	429	1013	497	841	354	2.	Jablanica	11	87	44	36	20
15. Gradiška	41	76	36	42	21	3.	Jelšane	26	82	46	43	20
16. Grašovo	21	74	28	57	19	4.	Klana	12	45	20	26	10
17. Grvar	27	67	32	39	18	5.	Knežak	30	71	32	56	29
18. Idrija	88	185	57	161	75	6.	Lovran	31	75	28	58	23
						7.	Materija	33	87	45	64	31
						8.	Nova Gorica	10	87	44	36	20
						9.	Novo mesto	10	87	44	36	20
						10.	Popova Šapka	10	87	44	36	20
						11.	Postojna	10	87	44	36	20
						12.	Potok	10	87	44	36	20
						13.	Prevalje	10	87	44	36	20
						14.	Šentilj	10	87	44	36	20
						15.	Tepana	15	48	32	30	17
						16.	Torjan	27	80	32	43	18
												vkupno l. 1939.
								416	927	455	651	314

<i>Gajda — ostati na miru na nijihovu sreču,</i>	7. Materiaj	33	87	49	68	35	Kanalska dolina:
<i>prena zajedničkom predlogu Njemačke i</i>	8. Matuljice	81	206	94	99	43	umrlih (brez
<i>Italije, a ostat će tako odvojenje i od Engle-</i>	9. Moščenice	12	44	20	47	23	živo rojenih mrtviorici.)
<i>ske, koja je tu tražila dragocjena tržišta za</i>	10. Podgrad	48	189	98	118	60	celo— celo—
<i>avstrijsku</i>	11. Prem	6	23	8	12	5	celo— celo—
	12. Reka	472	1091	534	793	407	Št. imen streljena: moški — ženske ženske

12. Reka	412	1091	887	198	1	St. im občine borok tno zensk tno zensk
13. Volosko-Obatinj	45	92	44	96	50	
vkupno l. 1939.	862	2240	1100	1496	737	
	1938	864	2370	1141	1458	766
1. Naborjet	15	35	17	22	9	
2. Ponteba	35	85	40	32	19	
3. Trbiž	51	102	49	60	31	

Jugoslavija i Italija

Talijanska stampa bilježi na vidnim mjestima, da je jugoslovenski ministar vanjskih poslova Cincar-Murković izjavio tajanstvenom poslanku u Beogradu, da to Jugoslaviju ostali neutralna u svakom slučaju. Listovi dodaju, da ta izjava predstavlja logičnu posljedicu prijateljskih odnosa između Jugoslavije i Italije.

»Popolo di Roma« donosi članak u kojem ističe, da će Jugoslaviju ostati neutralna i u slučaju da Turska udje u rat. U tom smislu, kaže »Popolo d'Italia«, jugoslovenski ministar vanjskih poslova da je izjavu talijanskog opunomoćenom ministru u Beogradu. Ovu izjavu jugoslovenskog ministra vanjskih poslova odobrili su svi ogorčeni krugovi i sefovi vrhovih političkih stranaka. Neutralnost Jugoslavije jest kaže spomenuti list, logičnu posljedicu prijateljstva između Jugoslavije i Italije i ujedno stoji kao dokaz definitičnog uključenja Jugoslavije iz sastava starog kraljevskog sistema, inspiriranog iz Zeneve, kojim je diplomatska historija već obratila. »Popolo di Roma« zaključuje, da će Italija i nakon ratnog stanja u Sredozemnom moru moći slobodno da podržava trgovske veze s Jugoslavijom, Njemačkom, Balkanskim zemljama i Sovjetskim Unijom.

»Vremec« donosi od svog dopisnika iz Rima:

U vezi sa situacijom na Balkanu, talijanska stampa i dalje sa simpatijama piše o mиру koji vlada u Jugoslaviji i Madžarskoj. Listovi podvlače da na jugoslovensko-talijanskoj granici vlada potpuni mir, a isto tako se kaže da Madžarska nije uputila nikakve vojne konfiskante na rumunjsku granicu.

Rimski »Tribuna« donosi i izvodu biločujuće »Vremena«, u kojoj se potvrđuje neutralnost koju je Jugoslavija stavila još od početka rata. Ova bilješka ističe da je na početku rata u rimskim zemljama i poluotoku krugovi, kao novi dokazi stabilitetu koja vlada u odnosima između Jugoslavije i Italije.

U vezi s tim »Giornale d'Italia« piše između ostalog: »Velika važnost pripada se članiku »Vremena« u komu se iznosi stav Jugoslavije i potvrđuje njena volja da produži politiku neutralnosti. Iz ove kao i iz drugih izjava odgledno je, da je europski jugoistočni pristisak tokom samih događaja da se vrše precizira svoj stan prema zaratljivim silama. Izjava Mussolinija rasvjetlila je odnose između Italije i Sovjetske Rusije, neoporan gubitak prestiža koji su sprovećeni pretrptjeli, to su sve događaji na kojima se bazira nora dečina europske i balkanske situacije.«

»Corriere della Sera« pod naslovom »Talijansko-jugoslovensko prijateljstvo je potvrđeno«, donosi između ostalog:

»Dio gorova Mussolinija u komu se dotaknu odnosa sa Jugoslavijom sasvim je univerziteta za održanje mira na Balkanu. Politika Italije i Njemačke da sprječe proširivu sukobu na jugoistoku Evrope predstavlja pravu bazu balkanske sigurnosti u ratu između velikih sile.«

Ovaj rat će biti odlučen van balkanskih granica i u heč užešu zemalja, koje se iskrereno pridržavaju mira i bezbjednosti. Talijansko-jugoslovensko prijateljstvo nije dirnuto posljedično događajima.

Danas se jasno ukazuju plodovi uzajamnih napora za stvaranje odnosa dobrogo prijateljstva i reciprocitnog povjerenja. Italija je više puta dala dokaze da se ciljevi njezinih nalaže van Jadranskog Mora.

Beogradski dopisnik »Giornale d'Italia« i »Piccole«, Tomajolu, javlja, da Jugoslavija uzmimajući do znanja poznatu izjavu predsjednika vlade Mussolinija, dosljedno provodi politiku svoje neutralnosti i da te, izgleda, im putem poti i svi druge zemlje na vjeroskoplju jugoistoku. Očito je, kaže Tomajolu, da tok događaja navodi zemlje sa evropskog jugoistoka, da pri ocjenjivanju evropske i balkanske situacije uočavaju poznate izjave Mussolinija, kao i rasibljivu odnoshu između Italije i Rusije ne puštanju iz vida tokodjek slabljenje pretila zapadnih saveznika.

FAŠISTIČNA POLITIČKA ENCIKLOPEDIJA

Te dni izlazi že dolgo napovedovanu fašističnu političku enciklopediju koj nosi naslov »Politički slovar«. Delo je pripravljeno u izdaji Institut italijanske enciklopedije u obsegu pet debelih zvezkova izpopunjениh s posebnimi zemljovidima. Delo je u prodaji za 1000 lir. Snov je uređena po abecedi u se tiče vseh zgodovinskih, zemljepisnih, gospodarskih i doktrinarnih pojmova. Vse je bude obdelano s posebnega fašističnoga vidika, kajti slovar predstavlja, kakor ugotovljava uvod, »določitev stališča z vidiška fašistične kulture in morale glede vsega, kar spada v politično presojo.«

SVEŠLOVAČKI PROGRAM BLINKINE STRANKE

Nedavno su u Ružomberku, na grobu slovačkog vodjice Andreja Hlinkine, održane nacionalne svetcanosti. Glavni tajnik Hlinkine stranke održao je govor, u kojem je – govoreci optimistički o priljekama u Slovačkoj rekao među ostalim i ovo:

»Naša Slovačka u usporedbi s onim što se radi oko nas jest otok mira. Preostaje nam još da ostvarimo zadnju točku programa našeg vodja, a to je da damo slobodu i narodni život svim Slovincima, i onima kojima danas žive pod tudjom vladom. Radimo i pobrimimo se da možemo kazati da su svi Slovaci slobodni.«

ITALIJA I SOVJETSKA RUSIJA U ODNOŠU PREMA BALKANU

Berlinski dopisnik beogradске »Politike« javlja je svom listu prošlih dana ove zanimljive informacije:

»Danas kada je već dva dana proteklo od govora Mussolinija, primjećuje se da njemački politički krugovi naročito podvlače onaj dio izgovora u kom je Mussolini već rekao da je problem kontinentalnih granica Italije riješen i da Italija polazi sada sa oružjem da riješi i probleme svojih pomorskih granica. U toj recenzi palo je naročito na oči inozemnim posmatračima da g. Mussolini tom prilikom možda nije imao vidu kontinentalne granice Italije uopće, jer je tako da bi se njegove riječi mogle protumačiti kao održanje talijanskih zahtjeva za Nicom i Savojom, što pak nije slučaj. Zamoljeni za objašnjenje te misli Mussolinija na njemački mjerodavni krugovi nisu bili u stanju da daju potpuno zadovoljavajući odgovor. Oni su rekli da po njihovom shvaćanju ta rečenica Mussolinija treba da se odnosi na granice Italije na Brenetu i Istri, dakle na granice prema Njemačkoj i Jugoslaviji.«

U sklopu pitanja oko zaraćene Italije primjećuje se na ovdašnjim mjerodavnim krugovima osim toga naročito utisak koji je izazvan ponovno uspostavljanjem diplomatskih odnosa između Italije i Sovjetske Rusije. Na istim mjestima ističe se da ne treba zaboraviti u kom je trenutku došlo do tog poboljšanja odnosa između obje sile.

Rimski dopisnik »Frankfurter Zeitung« u jednom članku bavi se i tim pitanjem pa između ostaloga kaže:

»Sudeći po dogadjajima i svim vijestima može se pretpostaviti da će uspiješno da se sprječi englesko-francuska akcija koja ima za cilj proširenje rata i na balkanski kraj. Talijanska diplomacija postigla je to s jedne strane mudrom i umjerom balkanskom politikom, a s druge strane one nastali su konsolidujuće odnose prema Sovjetskoj Rusiji, o čemu svjedoči ponovo popunjanje oba diplomatska predstavništva redovnim ambasadorima. Jasno je da ovaj gest prestatvila samo jedan znak koji potvrđuje da su pitanja koja su dosada prestatvila prepreku dobrim odnosima (prije svega pitanja u vezi sa balkanskim zemljama) sada povoljno rješena.«

Time dobro obaviješteni njemački list potvrđuje tezu koju smo još prije tri nedelje izložili u jednom izvještaju a u kojoj smo zastupali mišljenje da Italija neće ući u rat prieš nego što sredi svoje odnose sa Sovjetskom Rusijom u pogledu mnogih problema, a naročito u pogledu Balkana. Ti odnosi sada su sredinje.

Nakon ulaska Italije u rat

KAKO JE DOŠLO DO TALIJANSKE INTERVENCIJE

Diplomatski urednik agencije Stefanić piše: »Njemačka štampa potpuno je priznala, da je Italija svoju odluku uvelike u potpunosti slobodi. To uostalom odgovara historijskoj istini. Njemačka nikada nije tražila ili molila intervenciju Italije, a Italija je postupki zauzimanja i pakt s Njemačkom u potpunosti slobodno izabrala, čas svoje intervencije. Datumte intervencije saopćen je Njemačkoj još prije početka borbe u Francuskoj. Razvoj ratnih operacija na zapadu ni nijemanje nije utjecao na ratne pripreme, pošto su Francuska i Engleska još od početka rata bile protiv Italije. Britanske pomorske snage u Sredozemnom moru su povećane. Treba isto tako reći, da je Francuska učinila veliki napor, jer je mobilizirala 50 divizija u samoj Francuskoj, 35 divizija u sjevernoj Africi, 8 motoriziranih divizija, 7 alpskih divizija, 5 lakih motoriziranih divizija, 4 oklopne brigade i 20 brigada u utvrđenim. Sve to jasno pokazuje, da je Francuska stalno mislila na otpor. Ako se da poslije iznesenih cinjenica bací pogled na napredovanje njemačkih teata, onda se može reći, da su one napredovali uz teške borbe, ali su ipak izvođale pobedu, koja je tim značajnija.«

ZAKON O ULASKU ALBANIJE U RAT

Iz Tirane javlja se da je fašističko korporativno predstavništvo odobrilo u nedjelju 16. o. m. jednodusno i s velikim odusvjetljenjem zakon o ulasku Kraljevine Albanije u rat na strani Kraljevine Italije. Usvajanje zakona pozdravljeno je s velikim odobravanjem od članova fašističkog korporativnog predstavništva, kao i prisutnog svijeta, koji je popunio sve tribline. Prisutni su klicali: »Duce! Duce! i Hell Hitler.«

DRŽANJE BUGARSKE

Reuter javlja iz Sofije: »Premda ne treba očekivati službenu izjavu bugarske vlade o novoj situaciji stvorenoj ulaskom Italije u rat, predstavnik ministarstva vanjskih poslova izjavio je, kako Bugarska smatra da Mussolinijeva uveravanja susjednih zemalja konsolidiraju sigurnost Balkana. To u toliko više, postoće će sve balkanske zemlje nastaviti politiku neutralnosti i mira. Spomenuti predstavnik je dodao: »Bugarska se dosljedno pridržava te politike od početka rata.«

PROGRAM ITALIJANSKEGA ŽIVLJENSKEGA PROSTORA

Völkischer Beobachter od 4. junija raspravlja o zahtevah Italije odnosno o njemenu vojnem programu. Italija si je osvojila nemški pojmen življenskoga prostora. Njene zahteve se ne doalo ostvariti kot posamezna vprašanja, temveč le v okviru nove ureditve razmerja sili. Ta njihov dinamični značaj ustvarja skupnost prirodnih zahtev Italije in Nemčije. In tezji pozarja »Völkischer Beobachter« na ona vprašanja, ki morajo biti urejena, da bo Italijanski življenski prostor osiguran. Tu je predvsem Korzika, Republika Genua je ta otok prodala Ludvik XV. Ali naj ta trgovinski posel še veže današnjo Italijo? Na obali Tunisa je francosko vojno pristanišče Bizerta preteče odpoto proti Siciliji. Več nego sto tisoč Italijanov živi v Tunisu. Ali naj bo njihovo delo naperjeno proti lastni domovini? Zakaj naj bi bila Malta, ki leži neposredno južno od Sicilije, manj Italijanska, kakor sosednji otok Pantellerija? Zakaj naj bi bili Niza in Savoja francoski, ki jih je Napoleon III. od Italije izsilil? Glede Sveza, Džibutija in Gibraltarja pa velja, da Italijanske zahteve niso samo teritorialne. Gre sedaj za vzpostavitev novega reda, kjer bo vsaka država imela toliko pravice, kolikor lahko izpoljuje dolžnosti. V tem smislu je vojna velika preizkušnja in Italija več da se mora te preizkušnji podvreči, da bi mogla prirediti novi ureditvi reči sodočilno besedo. Zato Italija čaka, da bo svoje prilodne zahteve utrdila vogni vojne.

JUŽNA AFRIKA U RATU S ITALIJOM

U Londonu se saopćuje, da je Južna Afrika 11. poslije podne obavila rat Italije. U ovlaštenim krugovima ističe se, da je intervencija Italije ostavila duboki dojam u Južnoafričkoj uniji. Na sjeveru se pojas britanskih posjeda proteže sve do granice Abesinije i talijanske Somalije. Interesi tih kolonija istovjetni su s interesima Unije i generali Smuts je više putu izjavio, da će se Unija u času opaznosti staviti na njihovu stranu. Ako se pokaze potreba, operacija bi se mogla proširiti sve do Kenije i Tanganjike.

MADŽARSKI PARLAMENT ZAVRNIL ZAKONSKI PREDLOG O AVTONOMIJI NARODNIH MANJINA

Na predlog predsednika madžarskega parlamenta Tasnadyja, je parlament brez rasprave s 200 glasov proti 21 zavrnil predlog zakona, ki ga je predložila strrelstva krijev o posebnem statutu za narodne manjštine. Tasnady-Nagy je konstatiral, da bi vzakonjenje tega projekta bilo kršitev tudi same osnove madžarske ustave. Razen zastopnikov omenjene stranke, ki je predložila naci zakona, so vsi ostali poslanci odločno glasovali proti njemu. Ob tej prilici je prislo do karakterističnih incidentov, ko so ostali poslanci zmerjal zastopnike strrelstva krijev z izdajalcem itd.

V zvezi z omenjenim zakonskim predlogom je eden izmed predgovorov nemške manjštine na Madžarskem napisal v listu »Neues Politisches Volksblatt« sledete značilne vrstice:

»Treba je pozdraviti dejstvo, da je nacionalistična radikalna stranka pokazala razumevanje za manjšinsku vprašanja. Ta predlog, ki ga je predložila strrelstva krijev o posebnem statutu za narodne manjštine, je konstatiral, da bi vzakonjenje tega projekta bilo kršitev tudi same osnove madžarske ustave. Razen zastopnikov omenjene stranke, ki je predložila naci zakona, so vsi ostali poslanci odločno glasovali proti njemu. Ob tej prilici je prislo do karakterističnih incidentov, ko so ostali poslanci zmerjal zastopnike strrelstva krijev z izdajalcem itd.«

OSERVATORIJE ROMANO NE DONOSI RATNIH IZVJEŠTAJAH

Protivno vijestima stranih izvještajnih agencija, da je vatikanški list »Oservatore Romano« prestal izlažiti javlje, da je iz Rima da »Oservatore Romano« i dalje redovito izlazi, ali više ne obnavlja ratne izvještaje zaraženih stran.

KAPACITET ITALIJANSKE INDUSTRIJE

Po najnoviješih podatkih je imela italijanska industrija dne 1. oktobra leta 1928. 200 podjetij, v katerih je bilo zaposlenih 3.597.000 delavcev. Razen tega je bilo v 158.932 trgovskih podjetijih zaposlenih 229.700 oseb. Celotno investirani kapital se računa na 110 milijard lir. Velikih podjetij, ki imajo preko 250 delavcev, je bilo 1153 s 1.533.000 delavci. 43 odstotkov vseh industrijskih podjetij se nahaja v Severni Italiji, a 27 odstotkov v Srednji Italiji.

